

Landtmäteri-Styrelsens

underdåniga utlåtande

i anledning af

Löneregleringskomiténs betänkande och förslag

angående lönereglering m. m. för sagda embetsverk

jemte tillhörande bilagor.

STOCKHOLM, 1877.
KONGL. BOKTRYCKERIET,
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Underdånigt utlåtande.

Genom nådig remiss den 25 sistlidne Juli har Eders Kongl. Maj:t anbefalt Landtmäteristyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande i anledning af det utaf Löneregleringskomitén den 13 i samma månad afgifna betänkande och förslag angående lönereglering m. m. för Landtmäteristyrelsen; och som Styrelsens chef, hvilken deltagit såsom ordfö-

rande i Komitén och undertecknat dess betänkande, tillkännagifvit sig vara i följd häraf förhindrad att i det förevarande ärendets handläggning deltaga, tillkommer det, jemlikt 2 § i nådiga landtmäteri-instruktionen, undertecknade Landtmäterisekreterare och Öfveringeniör att på Landtmäteristyrelsens vägnar besvara den nådiga remissen; hvilket åliggande vi — sedan tjänstemännen i Generallandtmäterikontoret och de begge nuvarande justerarne af mått och vigter i Stockholm lemnats tillfälle att öfver det i fråga varande betänkandet, så vidt det dem angår, sig yttra — nu gå att i underdånighet fullgöra.

Med ledning af det utaf Styrelsens chef till Komitén aflemnade skriftliga anförande redogör Komitén till en början för landtmäteriets och justeringsväsendets uppkomst och förening, för de särskilda instruktioner, som tid efter annan utfärdats för Generallandtmäterikontoret, för omfånget af Styrelsens och dess särskilda tjänstemäns verksamhet under föregående år, samt för hvad under senare tider förekommit och blifvit åtgjordt i fråga om införandet i riket af det metriska systemet för mått och vikt samt i och för ett lämpligare anordnande af justeringsväsendet; hvarefter Komitén öfvergår till frågan om justeringsväsendets skiljande från Landtmäteristyrelsen och dermed sammanhängande ämnen.

*Justerings-
verket.*

Härvid erinrar Komitén, att sedan här i riket på senaste tiden fråga uppstått om ett lämpligare ordnande af justeringsväsendet och ledningen deraf, samt Eders Kongl. Maj:t den 22 Oktober 1875 anbefalt Vetenskaps-Akademien att afgifva underdånigt förslag till författning angående det metriska mått- och vigtsystemets införande, så hade Akademien den 5 Januari 1876 till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnadt ett inom Akademien utarbetadt författningsförslag och utlåtande i ämnet, deruti på anförda skäl föreslås, att öfverinseendet öfver justeringsväsendet skall utöfvas af en *Central-justeringsbyrå*, för hvilken Generaldirektören för landtmäteriet skall vara chef, och i hvilken en af Kongl. Maj:t dertill förordnad vetenskapsman, med fysikaliska och tekniska insigter, skall såsom ledamot ega säte och stämma i alla sådana, mått och vikt beträffande mål, för hvilkas utredning och bedömande insigter af i fråga varande art äro nödiga; — att Landtmäteristyrelsen, till hvilken författningsförslaget remitterats, den 19 Januari 1876 afgifvit utlåtande i ämnet och deruti, bland annat, föreslagit, att *alla Styrelsens och öfveringenjörens härstädes åligganden beträffande öfverinseende å mått och vikt samt justering af mått, vigter och vågar, spanmålsvågar och bränvinsprofningsinstrument mätte, på af Kongl. Maj:t framdeles bestämmande tidpunkt, öfverflyttas på chefen för Kongl. Maj:ts Finansdepartements byrå för kon-*

trollen å tillverkningsavgifter och hans underlydande; — att Landtmäteristyrelsen vidare, med anledning af hvad under tiden angående det metriskä mått- och vigtsystemets antagande här i landet förekommit och åtskilligt, som, i fråga om justeringsväsendets ordnande i Norge, derstädes blifvit beslutadt, i underdånigt memorial den 26 Maj 1876 hemställt, att, derest Eders Kongl. Maj:t icke funne skäl i nåder bifalla styrelsens i nyssberörda underdåniga utlåtande den 19 Januari samma år framställda förslag, Eders Kongl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, om icke styrelsens och öfveringenjörens i generallandtmäterikontoret befattningar med mått, vikt och brännvinsprofningsinstrument kunde uppdragas åt kontrollverket; — samt slutligen att Generaldirektören för landtmäteriet, efter uppdrag af Statsrådet och Chefen för Civildepartementet, den 30 sist lidne Januari afgifvit förslag till författningar om mått och vikt efter det metriskä systemet, enligt hvilket öfverinseendet å mått och vikt samt hvad dermed eger sammanhang skulle handhafvas af en justeringsstyrelse och denna utgöras af kontrollverkets embets- och tjenstemän eller kontrolldirektören, en kontrollör och en assistent.

Af hvad uti ofvan nämnda utlåtanden och förslag förekommer i fråga om nya anordningar för justeringsväsendet har Komitén för sin del funnit framgå vigten deraf, att högsta ledningen af och öfverinseendet å denna angelägenhet lemnas åt en myndighet, som innehar de fysikaliska och tekniska insigter, hvilka äro oundgängligen erforderliga för ett riktigt bedömande af vissa frågor, som röra mått och vikt, samt för verkställande af mera grannliga justeringar. — Att, på sätt Vetenskaps-Akademien föreslagit, inrätta en centraljusteringsbyrå med Generaldirektören för landtmäteriet såsom chef och en i nyssnämnda afseende väl kvalificerad vetenskapsman såsom ledamot, hvilken skulle i justeringsstyrelsen ega säte och stämma, då der förekomme frågor, för hvilkas utredande och bedömande hans vetenskapliga insigter behöfde tagas i anspråk — detta förslag har Komitén funnit vara icke fullt tillfredsställande, och Komitén yttrar härom följande: »Förhållandet är visserligen för närvarande, att de fleste justerare tillika äro landtmätare» — hvilket Akademien anför såsom skäl för justeringsverkets och landtmäteriets bibehållande under samme chef — men orsaken till detta »förhållande ligger ej i något verkligt samband mellan dessa båda förvaltningsgrenar, hvilka fast mer hafva alldeles skiljda ändamål, som »hvar för sig böra tillgodoses, men hvilkas ernående icke kan genom »de båda verkens förening på något sätt befrämjas. Redan detta vore »utan tvifvel skäl nog att icke fortfarande bibehålla verken under en »gemensam chef. Men äfven ett annat viktigt skäl talar emot en sådan

»organisation. I alla de frågor, som komme att erfordra utredning eller yttranden af den biträdande vetenskapsmannen — och dessas antal blefve, åtminstone innan det beslutade nya systemet för mått och vikt hunnit ordnas, utan tvifvel jemförelsevis med justeringsstyrelsens öfriga göromål ganska stort, då hos chefen för ett annat verk med helt fremmande ändamål icke kunna förutsättas sådana insigter i hithörande ämnen, att ens tekniska frågor af mindre invecklad beskaffenhet skulle af honom utan anlitande af vetenskapsmannen kunna sjelfständigt afgöras — borde väl, om hvarje fråga skulle finna sin rigtige lösning, den sakkunnige ledamotens yttrande vara i frågan *ensamt* bestämmande, men då komme ock chefen att sakna allt inflytande i afseende på de viktigaste frågornas lösning, och vid sådant förhållande kunde med skäl i fråga sättas, om icke en sådan chef vore för justeringsstyrelsen alldeles umbärlig.»

Emot Styrelsens ofvan nämnda förslag att antingen ställa justeringsväsendet under öfverinseende och ledning af chefen för Eders Kongl. Maj:ts Finansdepartements byrå för kontrollen öfver tillverkningsavgifter, eller ock förena det med Kontrollverket, andrager Komitén: *att* de kompetensvillkor, som för närvarande, enligt instruktionen för Kontrollverket den 8 December 1876, äro föreskrifna för anställning såsom tjänsteman i detta verk, blifvit bestämda med fästadt afseende derå, att för desse tjänstemän erfordras hufvudsakligen kemiskt-tekniska insigter, således insigter till art och möjligen äfven till omfattning helt andra än de fysikaliska och tekniska kunskaper, som med nödvändighet måste förutsättas för justeringsväsendets lämpliga och ändamålsenliga handhafvande; *att* kontrolldirektören icke innehar en så sjelfständig tjänsteställning, att åt honom lämpligen skulle kunna uppdragas ledningen af justeringsväsendet och styrelsen öfver den dithörande personal, enär han i egenskap af myntproberare är beroende af göromålen vid Myntverket, der arbetet och anordningarne bestämmas af myntdirektören; *att* således, äfven om en förening af justerings- och kontrollväsendet för öfrigt vore tjenlig, densamma nödvändigt förutsätter en omreglering af de nyss organiserade Mynt- och Kontroll-verken; samt *att* det synes mindre lämpligt att en tjänsteman, hvilken, såsom förhållandet är med kontrolldirektören, dagligen behöfver för utöfvandet af sin verksamhet, använda de noggrannaste vigter, sjelf skall vara den, som eger högsta inseendet öfver dessa vigters justering; hvarjemte Komitén angående de i fråga varande förslagen vidare yttrar följande: »Härtill kommer att, sedan numera metrisk mått- och vigtsystemet blifvit i riket antaget, Justeringsstyrelsen under närmaste tiden efter det ny stadga om

»mått och vigt utfärdats, blifver så sysselsatt med anskaffande af likare och modeller till mått och vigter för styrelsens egen räkning »samt med anskaffande, justering och utdelning till vederbörande justerare »i orterna af de likare och modeller, som af dem vid justering skola användas, att med alla dessa bestyr svårigen kunde förenas kontrolldirektörens »nuvarande många och högst viktiga åligganden vid Mynt- och Kontrollverken. Sist anförda skäl torde äfven gälla i viss, om än icke lika »hög grad i fråga om förslaget att åt chefen för ofvannämnde kontrollbyrå öfverlemnna ledningen af justeringsväsendet, hvilket förslag eljest »varit för Komitén synnerligen tilltalande, helst denne chef för en del »af de honom i denna egenskap tillkommande göromål måste besitta i »det närmaste enahanda insigter, som för justeringsväsendets chef äro »oeftergifliga. Då emellertid nämnda byråchefs befattning icke för närvarande är ledig och nuvarande innehafvaren deraf måhända icke kan »åläggas en sådan tillökning i sina göromål, som af detta förslags antagande skulle blifva en följd, men justeringsväsendets tidsenliga ordnande är en fråga, hvars lösning, med hänsyn till de mångartade åtgärder, som i närmaste framtiden blifva nödvändiga för det nya mått- och vigtsystemets införande, icke bör till en oviss tidpunkt uppskjutas, »har Komitén väl icke nu kunnat till omedelbart antagande förorda »sistnämnda förslag, men dock ansett sig böra hemställa, att — om justeringsstyrelsens verksamhet, såsom Komitén för sin del antager, sedan det nya justeringsverket i alla afseenden blifvit ordnad, visar sig »blifva af så ringa omfattning, att den icke gifver verkets styresman »full sysselsättning — vid en sådan tidpunkt måtte tagas under pröfning, huruvida å honom icke kunde öfverflyttas andra lämpliga göromål och i sådant fall företrädesvis de, som tillkomma byrån för kontrollen öfver tillverkningsafgifter.»

Slutligen och då Komitén sålunda funnit öfverinseendet öfver justeringsväsendet hvarken böra stå under ledning af landtmäteriets chef eller lämpligen kunna åläggas kontrolldirektören, och icke heller nu låta sig förenas med ofvannämnde kontrollbyrå, samt Komitén lika litet funnit något annat embetsverk kunna till gagn för saken i sig upptaga justeringsverket, föreslår Komitén, att *öfverinseendet öfver justeringsväsendet må uppdragas åt en särskild styrelse*, hvars chef, under benämning justeringsdirektör, bör ega de kvalifikationer och den myndighet, som ofvan blifvit antydda, och att i egenskap af biträde åt justeringsdirektören i styrelsen anställas en justeringsmästare, som tillika vore föreståndare för justeringskammaren i Stockholm; dock hemställer Komitén tillika att, derest denna styrelses verksamhet skulle, sedan det nya ju-

steringsväsendet blifvit i alla afseenden ordnad, visa sig icke blifva af tillräcklig omfattning för att lemna dess chef full sysselsättning, Eders Kongl. Maj:t tacktes taga i förnyadt öfvervägande, om ej, på sätt ofvan blifvit antydt, med chefskapet för justeringsverket kunde förenas de göromål, som åligga bränvinskontrollbyrån eller andra lämpliga åligganden.

I hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad Landtmäteristyrelsen föreslagit uti ofvanberörda underdåniga utlåtande den 19 Januari 1876 anser Komitén sålunda, att högsta ledningen af och öfverinseendet å justeringsväsendet bör skiljas ifrån landtmäteristyrelsen; och då ej mindre af nyssberörda utlåtande än äfven af hvad Komitén i detta ämne anfört, enligt Styrelsens omdöme, tydligen framgår, att nutidens oafvisliga fordringar på ett ändamålsenligt anordnande af justeringsväsendet icke kunna uppfyllas med mindre detsamma skiljes från landtmäteriet, så anser Styrelsen sig böra på det kraftigaste understödja och till nådigt bifall förorda, hvad Komitén i denna del föreslagit, under tillkännagifvande att Styrelsen likaledes instämmer i hvad Komitén yttrat om olämpligheten deraf, att chefen för landtmäteristyrelsen jemväl skulle vara ordförande i den af Vetenskaps-Akademien föreslagna Centraljusteringsbyrån.

Deremot kan Styrelsen icke biträda Komiténs förslag att öfverlemna öfverinseendet af mått och vikt samt hvad dermed eger sammanhang åt ett särskildt för detta ändamål organiseradt nytt embetsverk, enär Styrelsen anser, att — hvad ock Komitén för sin del medgifvit — justeringsstyrelsens verksamhet, sedan det nya justeringsverket en gång väl blifvit i alla afseenden ordnad, antagligen blefve af så ringa omfattning, att den icke gäfve verkets styresman full sysselsättning; att vidare hvad Komitén anfört emot justeringsstyrelsens förening med Kontrollverket, på sätt Komiténs ordförande i sin vid komitébetänkandet fogade reservation föreslagit, icke, efter Styrelsens förmenande, hvad ock i nämnda reservation blifvit ådagalagdt, innefattar något verkligt hinder för en sådan förening, — samt att följaktligen de drygare kostnader för det allmänna, som obestriddligen skulle uppkomma genom justeringsväsendets öfverlemnande åt ett nytt särskildt embetsverk i stället för dess förenande med Kontrollverket, böra och kunna undvikas.

Till lindring i statsverkets kostnader för den nya justeringsstyrelsen har Komitén föreslagit, att, i stället för de uti Generaldirektörens för landtmäteriet ofvan omförmälda förslag till författningar om mått och vikt efter det metrisk systemet afsedda *två* justeringskammare i Stockholms stad, endast *en* justeringskammare skulle derstädes finnas

och denna förenas med Justeringsstyrelsen och förestås af en Justeringsmästare, hvilken skulle ega sådana kvalifikationer, att han kunde så väl i allmänhet biträda Justeringsdirektören vid justeringsgöromålen, som äfven vid dennes frånvaro eller förfall intaga hans plats. Enligt Komiténs mening skulle en sådan anordning af Justeringsstyrelsen medföra, utom nu antydda fördelar, äfven den, »att statsverkets uppoffringar för densamma komme att blifva högst obetydliga, om ens några», derest, såsom Komitén tillika föreslagit, de justeringsarfvoden, hvilka för närvarande såsom sportler uppbåras af öfveringenjören i general-landtmäterikontoret och justerarne i Stockholm indroges och redovisades till statsverket, mot det att bestämda löner åt Justeringsstyrelsens tjenstemän anvisades; och har Komitén beräknat öfveringenjörens sportler under åren 1866—1875 i medeltal till 1,200 kronor samt justerarnes i Stockholm nettobehållning af justeringsarfvodena årligen i medeltal till 10,000 å 12,000 kronor.

Uti de skriftliga yttranden öfver Komiténs i fråga varande förslag, som till Styrelsen inkommit från de begge justerarne af mått och vichter i hufvudstaden, har Kommissionslandtmätaren T. B. Roberg, som är anställd i södra justeringsdistriktet, icke anfört något beträffande lämpligheten af den föreslagna indragningen af de ofvannämnda begge justerarebefattningarna, utan endast yrkat, att, om sådan indragning skulle komma att ske, han, som innehaft justerarebefattning sedan 1846, måtte blifva för sin återstående listid tillförsäkrad en årlig ersättning motsvarande nettotinkomsten af hans innehafvande justerarebefattning. — Kommissionslandtmätaren E. Backman åter, som är justerare i Stockholms stads norra justeringsdistrikt, har emot förslaget andragit åtskilligt, som enligt Styrelsens omdöme förtjenar mycken uppmärksamhet, hvarföre Styrelsen torde få ur hans ofvan berörda yttrande anföra följande: »Förslaget synes för mig åtminstone så dunkelt, att jag har svårt att fatta dess mening. Till en början säges, att justeringen af mått och vikt skulle verkställas af en justeringkammare, hvilken skulle förenas med justeringsstyrelsen och förestås af en justeringsmästare, som skulle biträda justeringsdirektören med justeringsgöromålen. Det synes således å ena sidan som om det vore justeringsdirektören, hvilken borde verkställa justeringen, emedan han skulle hafva biträde med justeringsgöromålen, men å andra sidan säges det uttryckligen, att justeringen »skall verkställas» af justeringskammaren, och således af dennes föreståndare, justeringsmästaren. — Hvilkendera af dessa tjenstemän, justeringsdirektören eller justeringsmästaren, som justeringen än kommer att åligga, »så finnes ingen bestämmelse angående kontroll å justeringens verkstäl-

»lande, och högst osäkert synes till och med, om endera eller begge, »utom de göromål, som tillhöra justeringsstyrelsen, skulle medhinna all »justering, som kan ifrågakomma för Stockholms stad och närmast om- »kringliggande landsbygd. — Ifrågasätts kan vidare rättigheten af »Komiterades antagande, att den föreslagna anordningen af justerings- »styrelsen skall medföra betydliga besparingar för statsverket, ty om, »såsom förslaget är, justeringsarfvodena enligt den en gång fastställda »taxan indroges till statsverket, så uppkomme visserligen en årlig in- »komst, som till en början måhända kunde bidraga till någon del af ut- »gifterna för justeringsstyrelsen, men sedan styrelsen och justerings- »mästaren en gång fått bestämda löner, skola deras anspråk på löne- »förbättringar växa i mån af göromålens ökande och lefnadskostnadens »stigande, och det är icke alldeles afgjort, att inkomsterna af juste- »ringen komma att motsvara deras anspråk. Deremot om, såsom nu »är fallet, justerarnes löneförmåner äro beroende af en fastställd taxa, »kan något anspråk på löneförbättring af staten aldrig ifrågakomma, »utan när sådan af förenämnda orsaker möjligen blir nödig, kan den »verhållas, utan statsverkets betungande, genom någon förhöjning i taxan. »— I alla händelser har jag ansett mig böra fästa uppmärksamhet derpå, »att de nuvarande justerarne, i händelse den föreslagna reformen brin- »gas i verkställighet, måste tilläggas ersättning af statsmedel i sin lifs- »tid, enär, efter hvad Chefen för landtmäteristyrelsen upplyst, grunden »hvarföre de endast fått konstitutorial och ej fullmakt, ej varit tanke på »en omorganisering, utan på det de utan omgång skulle kunna skiljas »från sina befattningar, om de dertill gjorde sig förfallna genom fel »eller försummelser i tjenstens utöfning; hvarföre det skulle vara orätt- »vist, om den, som sökt och erhållit befattningen under förutsättning »att endast för fel eller försummelser i tjensten kunna mista densamma, »plötsligt skulle utan sådan anledning blifva beröfvad sin befattning.»

Landtmäteristyrelsen tvekar för sin del visserligen icke om att Ko- miténs i fråga varande förslag rätteligen bör så förstås, att det är ju- steringsmästaren, och icke justeringsdirektören, som skulle verkställa all inom justeringskammaren i Stockholm förekommande justering; och icke heller vill Landtmäteristyrelsen förneka, att, genom den af Komitén föreslagna anordningen af justeringsstyrelsen, statsverkets utgifter för densamma komme att minskas, om än ock icke i så betydlig mån, som Komitén synes antaga. Men på grund af den mångåriga erfarenhet Landtmäteristyrelsen har om de ofta af både justerare och enskilda ju- steringssökande öfverklagade olägenheterna deraf, att öfveringenjören härstädes, som nu närmast chefen i styrelsen har öfverinseendet å mått

och vigt med hvad dertill hörer, tillika åligger att förrätta all den vid generallandtmäterikontoret förekommande justering af landtmäteri-, vägnings- och bränvinsprofningsinstrument samt af mått och vigter, föreställer Styrelsen sig, att dessa olägenheter, i stället för att afhjelpas, skulle blifva af ännu större betydighet om den af Komitén föreslagna anordningen blefve genomförd. Komitén yttrar sjelf i fråga om den af dess ordförande föreslagna förening af justeringsstyrelsen med kontrollverket, hurusom det syntes mindre lämpligt att en tjensteman, hvilken dagligen behöfver att, för utföwandet af sin verksamhet, använda de noggrannaste vigter, sjelf skall vara den, som eger högsta inseendet öfver dessa vigters justering; men för Landtmäteristyrelsen synes dessa farhågor vara mera befogade i afseende å den af Komitén föreslagna föreståndaren för justeringskammaren i Stockholm, hvilken skulle biträda justeringsdirektören och stundom företräda hans ställe, än beträffande kontrolldirektören, hvilken, enligt det särskilda förslag till justeringsväsendets omorganisering, som Komiténs ordförande afgifvit, visserligen icke skulle hafva åliggande att tillhandagå enskilde med justering af mått och vigter.

I enlighet med hvad sålunda blifvit anfördt, och då Landtmäteristyrelsen äfven i öfrigt delar de åsikter om justeringsväsendets anordnande, som Komiténs ordförande i sin reservation uttalat, får Styrelsen, med afstyrkande af Komiténs förslag att uppdraga öfverinseendet öfver justeringsväsendet åt en särskild för detta ändamål inrättad styrelse, underdånigst hemställa att samma öfverinseende måtte anförtros Kontrollverkets embets- och tjenstemän på sätt i ofvannämnda reservation blifvit föreslaget.

Komitén öfvergår härefter till frågan om förändrad organisation af landtmäteristyrelsen, hvarvid Komitén, i betraktande af den minskning i landtmäteristyrelsens göromål, som dels framdeles skulle uppkomma genom justeringsväsendets skiljande från landtmäteriet, och dels under senare åren redan uppkommit, föreslår, att generaldirektörsembetet och öfveringeniörstjensten i general-landtmäterikontoret måtte indragas, samt att Landtmäteristyrelsen hädanefter må utgöras af en landtmäteridirektor, såsom chef för landtmäteriet och en landtmäterisekreterare.

Öfveringenjörens tid har hitintills varit hufvudsakligast upptagen af sådana ärenden, som angå mått och vigt; och då Komitén nu föreslagit justeringsverkets skiljande från landtmäteriet, så torde deraf blifva en

Landtmäteristyrelsen.

gifven följd, att öfveringeniörstjensten bör, såsom derefter obehöflig, indragas och öfveringeniörens återstående göromål fördelas på den öfriga tjenstepersonalen inom general-landtmäterikontoret. Under förutsättning att så sker, delar Styrelsen äfven Komiténs mening derom, att landtmäteristylelsen hädanefter skall bestå af en chef, med rätt att ensam besluta och biträdd af en landtmäterisekreterare såsom föredragande, samt sålunda varda organiserad i likhet med det fordna Öfverdirektörs-embetet, som, enligt nådiga landtmäteri-instruktionen den 4 Maj 1827, hade sig uppdragen styrelsen öfver landtmäteriet och justeringsverket.

Huruvida chefen för landtmäteriet fortfarande borde benämnas *generaldirektör* eller, såsom Komitén ansett lämpligare, *landtmäteridirektör*, synes vara en fråga, som i och för sig icke torde erfordra särskildt yttrande af Styrelsen; men då Komitén i sammanhang dermed föreslagit, att chefens nuvarande löneförmåner måtte nedsättas och vissa nya skyldigheter honom åläggas, föranlåtes Styrelsen att i detta ämne yttra följande.

Till stöd för i fråga varande förslag har Komitén, såsom ofvan blifvit nämndt, åberopat *dels* den betydliga minskningen af landtmäteristylelsens göromål under senare åren, *dels* ock den omständigheten att, enligt Komiténs förslag, justeringsverket skulle komma att skiljas från landtmäteriet, samt general-landtmäterikontorets chef derigenom befrias från åtskilliga af de göromål, som hitintills upptagit hans tid.

Den af Komitén anförda minskningen i landtmäteristylelsens göromål torde lättast och säkrast bedömas af de sifferuppgifter, Komiténs ordförande lemnat angående omfånget af landtmäteristylelsens verksamhet under föregående år, hvaraf inhemtas, att årliga medeltalet af de från landtmäteristylelsen utgångna expeditioner uppgått under åren 1846—1850 till 1,024, under åren 1851—1855 till 1,422, under åren 1856—1860 till 2,168, samt derefter nedgått under åren 1861—1865 till 1,968, under åren 1866—1870 till 1,594, samt under åren 1871—1875 till 1,493.

Dessa uppgifter utvisa visserligen, att landtmäteristylelsens göromål, som varit i mycket stark tillväxt under hela det decennium, som ingick med år 1851, efter år 1860 minskats så pass, att de numera synas vara på återgång till de förhållanden, som egde rum före år 1851. Men i fråga varande uppgifter äro i och för sig, enligt Styrelsens förmenande, ingalunda af beskaffenhet att påkalla en sådan förändring i chefens för landtmäteristylelsen embetsställning och aflöningsförmåner, som Komitén föreslagit.

Än mindre synes en sådan förändring böra föränledas af justeringsverkets skiljande från landtmäteriet. Ty *dels* äro, på några få undantag när, alla vid justeringsstaten anstälde personer, hvilkas antal år 1875 utgjorde 79, tillika landtmätare och såsom sådana kvarstående under landtmäteristyrelsen, i följd hvaraf justeringsverkets skiljande från landtmäteriet ej skulle komma att medföra nämnvärd minskning i den under tillsyn af landtmäteristyrelsens chef nu stående tjenstemannapersonal; *dels* äro öfveringenjörens tjenstebestyr, *så vidt de angå justeringsväsendet*, hufvudsakligen sådana, som icke påkalla föredragning hos styrelsen, vid hvilket förhållande samma bestyrs fränskiljande påtagligen icke skulle medföra en motsvarande minskning i landtmäteristyrelsens göromål; och *dels* skulle, äfven om styrelsens chef ej komme att erhålla *alla* de nya åligganden, Komitén ansett böra honom tilldelas, hans göromål i allt fall just i följd af justeringsverkets fränskiljande komma att *ökas*, enligt hvad Komitén föreslagit, med åtskilliga af de göromål, som för närvarande, *utöfver hvad till justeringsväsendet hörer*, åligga öfveringenjören, hvars tjänst skulle komma att indragas.

Om nu behörigt afseende äfven fästes å det gäneliga inflytande, landtmäteriet haft och fortfarande har på jordbruksnäringen, samt på vigten och omfattningen af så väl de nu pågående, som de allt framgent säkerligen förekommande landtmäterigöromålen, synnerligast skiftesförrättningarna i Norrland och Dalarne, hvilka, till en del redan började, efter afvittringarnes afslutande tvifvelsutän i hög grad skola under en lång följd af år påkalla landtmätarens verksamhet; — om man vidare besinnar det kända förhållandet, att en stor mängd äldre laga skiftesförrättningar i alla delar af riket äfvensom flera storskiften i Dalarne blifvit, synnerligast i fråga om de utlagda egoskiftenas form och antal, verkställda på ett så föga ändamålsenligt sätt, att detta med nödvändighet påkallar deras omarbetande, för så vidt jordbrukets fordringar skola blifva behörigen tillgodosedde, samt att i följd häraf de olika förslag till mer och mindre genomgripande förändringar i detta afseende, hvilka under senare åren sökt göra sig gällande och redan i vissa delar gjorts till föremål för Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, snart nog torde framkalla nya allmänna föreskrifter angående skiftesverket med dertill hörande ämnen; — och om än vidare i betraktande tages, att den tjenstemannapersonal, som står under chefens för landtmäteriet öfverinseende och ledning samt i afseende å sin tjenstutöfning är i så hög grad beroende af hans insigter och föreskrifter, är mycket talrik och, enligt Styrelsens åsigt, icke vidare torde kunna, utan skadliga dröjsmål i landtmäterigöromålens handläggning, i någon nämnvärd mån minskas,

så frångår af detta allt nödvändigheten att i spetsen för landtmäteriet alltid kunna ställa en person med mera framstående chefsegenskaper.

Men för en så kvalificerad person kan den af Komitén i fråga satta aflöningen — 7,500 kronor — alldeles icke anses vara nöjaktig under närvarande tid, då alla lefnadskostnader äro så ytterligt stegrade.

Icke heller kan det, enligt Styrelsens förmenande, vara till fördel hvarken för det allmänna eller för landtmäteripersonalen att, såsom Komitén föreslagit, landtmäteridirektören sjelf skall »uppsätta expeditioner uti åtminstone alla svårare och viktigare mål», — ett förslag hvarigenom Komitén velat bereda möjlighet för landtmäterisekreteraren att öfvertaga vissa af de göromål, som hitintills förrättats dels af öfveringenjören, och dels af den hos Styrelsen nu anställda, men efter Komiténs mening ej vidare behöflige amanuensen. Men dessutom vill Komitén på landtmäteridirektören öfverflytta följande af öfveringenjörens nuvarande skyldigheter, nemligen: att tillse det arkivets alla kartor och handlingar hållas i god ordning samt riktigt registreras och antecknas, äfvensom att de utlånade behörigen återfordras; — att anordna de ingenjörerne åliggande publika göromål och mellan vederbörande tjänstemän fördela den privata karterenovationen samt hålla hand öfver att deras arbeten varda skyndsamt och behörigen verkstälde, — samt att öfver de af aktuarien och ingenjörerne förrättade göromål föra anteckningsbok, så uppställd, att deraf tydligen må synas, hvad en hvar af dem under året uträttat.

Den besparing i statsverkets kostnader, som med detta allt varit afsedd att vinnas, synes Styrelsen icke uppväga olägenheterna deraf, att landtmäteridirektören skulle komma att fördjupa sig i många, jemförelsevis mindre viktiga tjänstebestyr, hvilka icke torde kunna anses lämpliga för innehafvaren af ett embete af så maktpåliggande och ansvarsfull beskaffenhet, som det landtmäteriets chef bekläder. Och för öfrigt torde med allt skäl kunna ifrågasättas, om det ens blir möjligt för landtmäteriets högste styresman att, jemte detta embetes behöriga förvaltning, tillika medhinna uppsättandet af expeditioner uti »åtminstone alla svårare och viktigare mål». Hvilka expeditioner, som i allmänhet skola hänföras till i fråga varande slag, har Komitén icke närmare angifvit, och olika meningar härutinnan kunde inom den blifvande landtmäteristyrelsen lätt uppstå. Styrelsen räknar emellertid till dessa expeditioner, bland annat, de underdåniga utlåtanden, som äro en följd af remisser å besvär öfver egodelningsrätters utslag i skiftesmål. Dylika utlåtanden, bland hvilka förekommit sådana, som kräft två à tre månaders träget arbete, hafva under senare åren nästan uteslutande blifvit uppsatta af landtmäterisekreteraren, stundom med biträde vid förekom-

mande karteuträkningar m. m. af ordinarie ingenjör, och den nuvarande Chefen för landtmäteristyrelsen har i sin ofvanberörda reservation uttryckligen förbehållit sig att, i anledning af sina ögons beskaffenhet, varda för sin del befriad från sådana expeditioners utarbetande.

Genom hvad sålunda i underdånighet anförts tror Styrelsen sig hafva visat, att det icke kan vara ändamålsenligt, att landtmäteristyrelsens chef, vare sig han kommer att bibehålla sin nuvarande benämning eller hädanefter skall benämnas landtmäteridirektör, betungas med sådana göromål och bestyr, som i följd af deras natur mera lämpa sig för de honom biträdande tjänstemännen, äfvensom att chefens löneförmåner icke torde böra sättas så lågt som Komitén föreslagit.

I denna punkt hemställer Komitén, att general-landtmäterikontorets ordinarie tjänstemannapersonal må bestå af, förutom chefen och landtmäterisekreteraren, en landtmäterifiskal, en aktuarie och registrator samt två ingenjörer, och att kontorets vaktbetjening bestämmes till en förste vaktmästare och en vaktmästare. Komitén har härvid, i öfverensstämmelse med den vid omreglering af vissa andra embetsverk förut följda grundsatsen, att nuvarande *lägsta gradens tjänster* böra indragas, föreslagit indragning af begge amanuens tjänsterne i general-landtmäterikontoret, hvarjemte Komitén, under åberopande af den betydliga minskning i ingenjörernes göromål, som under senare åren inträdt, ansett ingenjörernes antal kunna minskas från tre till två. Till *första gradens tjänster* hos Styrelsen skulle derefter hänföras aktuarien och de två ingenjörerne, hvilka skulle af Styrelsen tillsättas genom fullmakt, med Styrelsen förbehållen rätt att anställa fullmaktsinnehafvaren tills vidare såsom aktuarie och registrator eller ingenjör.

Generallandtmäterikontorets öfriga tjänstemän.

Af den redogörelse Komitén lemnat, å sidd. 8—14 i det tryckta betänkandet, för personalens i general-landtmäterikontoret tjänsteåligganden och göromålens fördelning mellan tjänstemännen, inhemtas, att den ene af amanuenserne hitintills uteslutande biträdt landtmäterifiskalen, hvaremot den andre amanuensen biträdt både landtmäterisekreteraren och aktuarien samt i någon mån äfven öfveringenjören.

Beträffande den af Komitén föreslagna indragningen af den förstnämnda amanuens tjänsten, så har Komiténs ordförande i förut omförmälda reservation uttalat den åsigt, att det utan tvifvel blefve skadligt för saken om, i stället för en ordinarie innehafvare af berörda tjänst, de

till denna tjänst hörande göromål skulle bestridas af ett extra biträde; och med afseende härå samt åtskilliga andra omständigheter och förhållanden, deribland mängden och beskaffenheten af de i fråga varande göromålen, har Komiténs ordförande för sin del ansett, att merberörde amanuens-tjänst bör såsom ordinarie tjänst bibehållas samt dess innehafvare berättigas till 2,000 kronor i lön och tjänstgöringspenningar äfvensom två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor. Äfven den nuvarande Landtmäterifiskalen har utförligt yttrat sig *för* bibehållande af amanu-tjensten i landtmäterifiskalskontoret, hvars innehafvare han dock ansett lämpligare böra benämnas *vice Fiskal*.

Den granskning af landtmäteri-arfvodesräkningar, som åligger landtmäterifiskalen, torde, enligt Styrelsens mening, i allmänhet icke böra utsträckas till andra räkningar än sådana, som i följd af särskild anmodan af Styrelsen eller annan myndighet, eller ock på hemställan af vederbörande jordegare, kunna påkalla en noggrannare granskning, och detta arbete, likasom granskningen af de till landtmäterifiskalskontoret årligen inkommande dagböcker, arbetsförteckningar, årsberättelser samt förteckningar öfver koncept- och publika renovationer af kartor och beskrifningar m. m., har hufvudsakligen till ändamål att upptäcka, huruvida landtmätare gjort sig skyldig till fel eller försummelser i tjensten och lärer fördens skull icke lämpligen böra förrättas af någon annan än landtmäterifiskalen sjelf. Med hänsyn härtill och då erfarenheten från senare åren visat, att icke allenast den nuvarande landtmäterifiskalen vid flera särskilda tillfällen, senast från och med den 25 Oktober 1875 till den 1 Maj 1876, utan äfven amanuensen å landtmäterifiskalskontoret för kortare tider, kunnat hvar för sig utan hinder i göromålens jemna gång, samtidigt uppehålla begge dessa tjänster, anser Styrelsen för sin del de göromål, som hitintills i allmänhet förrättats af nyssbemälda amanuens, icke vara af den beskaffenhet, att de nödvändigt kräfva bibehållandet af en ordinarie tjänsteman vid landtmäterifiskalens sida, samt att amanuens å landtmäterifiskalskontoret således bör, såsom Komitén hemställt, utbytas mot ett extra biträde.

Hvad derefter vidkommer amanuensen hos Styrelsen, så anser Styrelsen likaledes, att de göromål, som nu förrättas af denne tjänsteman, både kunna och böra, i de delar desamma hädanefter icke medhinnas af kontorets ordinarie tjänstemän, bestridas af extra biträde; och under förutsättning att nödiga medel till ersättning åt sådant biträde beviljas, har Styrelsen icke heller något att erinra mot Komiténs hemställan om indragning äfven af denna tjänst.

Såsom af Komiténs ofvan åberopade redogörelse närmare inhemtas, åligger det, enligt nu gällande landtmäteri-instruktion, ingenjörerna i general-landtmäterikontoret att, jemte förrättandet af vissa särskilt uppräknade göromål, i öfrigt efter landtmäteristyrelsens förordnande, *biträda jemväl vid andra inom kontoret förefallande göromål*, äfvensom, då landtmäterisekreteraren eller öfveringenjören af jäf eller annat tillfälligt förfall hindras att något ärende handlägga, samt när landtmäterifiskalen eller aktuarien åtnjuta dem årligen tillkommande semester, desse tjänstemäns ställe företräda. I öfverensstämmelse med dessa föreskrifter hafva ingenjörerna hitintills, utom de egentliga ingenjörsgöromålen, vid förefallande behof biträdt dels — och detta hufvudsakligast — landtmäterisekreteraren med utredning af till Styrelsen från Högsta Domstolen remitterade skiftesmål samt dels öfveringenjören, hvarjemte de, under de tider, andre tjänstemän inom kontoret, synnerligast öfveringenjören och aktuarien, af hvarjehanda orsaker varit hindrade att tjenstgöra, såsom vikarier uppehållit deras befattningar. Komitén har icke i fråga satt någon annan ändring i ingenjörsgöromålens fördelning, än att arkivundersökningarne, i den mån de ålegat ingenjörerna, måtte öfverflyttas till aktuarien och ingenjörerna i stället åläggas att, utan biträde af aktuarien, utföra alla enskildes requisitioner å kartor och handlingar från arkivet.

Om emellertid nu, såsom Komitén hemställt, begge amanuensjänsterne indragas, måste behovet af det ingenjörsbiträde, som i ofvan omförmälda afseende kan för Styrelsen erfordras, blifva vida större än hitintills. Och om vidare de i fråga ställda indragningarne utsträckas ännu längre, såsom Komitén föreslagit, så kan med visshet antagas, att de återstående två ingenjörerna icke kunna, med fullgörande af de egentliga ingenjörsgöromålen, påräknas till biträden vid de inom kontoret i öfrigt förekommande göromålen. Komitén har till och med i fråga satt, att ingenjörerna någon gång torde, för de tidtals i större mängd inkommande karterequisitionernas effektuerande utan allt för stort dröjsmål, behöfva att förstärkas med extra biträde och i sådant afseende beräknat särskilda medel. Men hvilkendera — landtmäteristyrelsens chef eller landtmäterisekreteraren — än må få till åliggande att uppsätta utlåtande i de ofvan nämnda skiftesmålen, så erfordras härvid i allt fall biträde för karteuträkningar m. m. af i sådana göromål kunnig och erfaren landtmäteritjänsteman, så vidt nemligen dessa viktiga expeditioner, som hitintills ofta lagts till grund för Eders Kongl. Maj:ts nådiga utslag i dessa mål, skola innehålla en fullständig utredning af deri förekommande frågor. Till dessa, ofta mödosamma och alltid viktiga arbeten är det icke

lämpligt att begagna extra biträden; de böra i följd af sin natur företrädesvis verkställas af ordinarie tjänstemän, »med egen ansvarighet för riktigheten till siffran af förekommande karteuträkningar», såsom det rörande ingenjörernas åligganden nu är stadgad i första punkten af 7 § uti landtmäteri-instruktionen.

Äfven aktuarien synes blifva i behof af biträde jemväl af ordinarie tjänsteman, för såvidt han skall kunna behörigen verkställa alla de göromål, Komitén vill med hans tjänst förena. Synnerligen blir detta förhållandet under de tider af året, då göromålen i arkivet äro af större omfattning och besökandes antal understundom ganska stor. Arkivet besökes af personer ur nästan alla samhällsklasser, och på det bemötande, de besökande der röna och de upplysningar, de der vinna, kan det *allmänna omdömet* om landtmäterikåren och särskilt om general-landtmäterikontoret i viss mån bero. Der bör således alltid finnas en bildad och i yrket fullt hemmastadd ordinarie tjänsteman, som med beredvillighet och sakkänedom tillhandagår de besökande. Men detta upptar mycken tid på de öfriga tjänstgöromålens bekostnad, och aktuarien har derföre redan nu under vissa tider en ganska ansträngande verksamhet. Icke desto mindre skulle, enligt Komiténs förslag, åt aktuarien, utöfver hans nuvarande åligganden, uppdragas dels att föra räkning öfver böter och viten, som till general-landtmäterikontoret inflyta, samt öfver deras användande, dels att sjelf öfvertaga den honom enligt instruktionen åliggande, men tills vidare på amanuensen hos Styrelsen öfverflyttade diariiföringen af de till general-landtmäterikontoret inkommande mål och ärenden, dels ock att ensam verkställa de arkivundersökningar, som af embetsverk och myndigheter kunna begäras och hvilka efter år 1868 af honom och ingenjörerne i tur verkstälts; hvaremot aktuarien i stället skulle befrias från deltagande med ingenjörerne i de renovationer af kartor och handlingar, som af enskilde requireras. — Denna renovationsskyldighet, från hvilken aktuarien sålunda skulle befrias, har visserligen hitintills ålegat, men i allmänhet icke medhunnits af den nuvarande aktuarien, utan blifvit under dennes tillsyn och ansvar samt på hans bekostnad fullgjord af extra biträden, företrädesvis dertill inöfvade fruntimmer.

Af ofvan nämnda för aktuarien afsedda nya åligganden anser Styrelsen arkivundersökningarne, hvilka icke ens till den del, de hitintills ålegat aktuarien, af denne medhunnits med behörig skyndsamhet, vara af den beskaffenhet och omfattning, att aktuarien, för deras behöriga verkställande, understundom skulle behöfva biträde af ordinarie ingenjör; och med afseende så väl härå, som å arten och vidden af aktuariens

öfrige tjenstegöromål, föreställer sig Styrelsen, att det vore mera öfverensstämmande med en ändamålsenlig arbetsfördelning, om *alla* arkivundersökningarne hädanefter uppdroges åt ingenjörerne, då aktuarien möjligen skulle kunna utan biträde af ordinarie ingenjör fullgöra sina öfriga åligganden, under förutsättning likväl, att han dertill under vissa tider, då arkivgöromålen i allmänhet ökas, lemnades biträde af extra tjensteman.

Och om nu vid bedömandet af omfattningen och beskaffenheten af de arbeten inom general-landtmäterikontoret, till hvilka första gradens tjenstemän, enligt hvad förut blifvit nämndt, böra vara att påräkna, jemväl tages i betraktande, hurusom kontorets öfrige tjenstemän, utöfver den dem årligen tillkommande semester, kunna af hvarjehanda orsaker blifva än för kortare och än för längre tider förhindrade från tjenstens utöfning, hvarvid, enär aktuarie- och registratorstjensten aldrig kan få ligga nere, och de senare årens erfarenhet visat, att landtmätare från landsorten numera icke äro att påräkna för vikariat inom kontoret, de ordinarie ingenjörerne alltid måste i sådant afseende anlitas, så torde, efter Styrelsens uppfattning, af allt detta oafvisligen framgå, att *indragning af ordinarie tjenester i general-landtmäterikontoret icke kan, utan skada för det allmänna, utsträckas fullt så långt som Komitén i fråga satt.*

Styrelsen har vid denna undersökning måhända varit alltför utförlig, men i sjelfva verket sammanhänger frågan om *antalet af första gradens tjenstemän* inom kontoret ganska nära med hvad Styrelsen förut yttrat beträffande Komiténs förslag att öfverflytta på landtmäteridirektören sådana tjenstegöromål, som han, enligt Styrelsens omdöme, icke kan bestrida utan att eftersätta sina vida mera viktiga och ansvarsfulla åligganden såsom högste styresman för landtmäteriet. Med detta åsyftar Styrelsen naturligtvis Komiténs förslag, att landtmäteridirektören dels skulle hafva skyldighet att uppsätta expeditioner uti åtminstone alla svårare och viktigare mål, samt dels från öfveringenjören öfvertaga vissa, till en del mycket underordnade tjensteåligganden, — allt öfver hufvud göromål af den beskaffenhet, att de, enligt Styrelsens förmenande, böra åläggas landtmäterisekreteraren, hvilken deremot skulle beredas tillfälle att vid deras handläggning erhålla nödigt biträde dels, hvad skiftesmålen angår, af ordinarie ingenjör och dels, beträffande mindre viktiga arbeten, af extra tjensteman.

På grund af det nu anförda hemställer Styrelsen i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t tacktes, med godkännande af hvad Komitén i denna punkt för öfrigt föreslagit, i nåder stadga, att *antalet af första gradens tjenstemän* inom general-landtmäterikontoret skall utgöra fyra, deraf en aktuarie och registrator samt *tre ingenjörer*, med fortfarande

skyldighet för ingenjören att, jemte bestridande af de egentliga ingenjörsgöromålen, efter uppdrag af Styrelsen jemväl biträda vid andra inom kontoret förefallande göromål.

I sammanhang härmed tillåter Styrelsen sig anmärka, att Komitén, som uttryckligen hemställt, dels att landtmäteridirektören och landtmäterisekreteraren måtte utnämnas af Eders Kongl. Maj:t, och dels att första gradens tjenstemän inom landtmäteristytelsen, till hvilken grad Komitén hänfört aktuarien och ingenjörerna, må af Styrelsen tillsättas, deremot icke lemnat något yttrande angående utnämningssrätten till landtmäterifiskaltjensten. — Styrelsen, som biträder nyssnämnda hemställan, anser för sin del, att landtmäterifiskaltjensten hädanefter som hitintills bör tillsättas af Eders Kongl. Maj:t, efter förslag af landtmäteristytelsen.

Löneför-
måner.

Vidkommande beloppen af de löneförmåner, som skäligen böra embets- och tjenstemännen samt betjente i den nya Landtmäteristytelsen tillkomma, har Komitén, hvad först angår *Chefen i Styrelsen*, såsom förut blifvit omnämndt, föreslagit hans aflöning till 7,500 kronor, hvaraf den fasta lönen skulle utgöra 5,000 kronor och tjenstgöringspenningarne 2,500 kronor. Då Komitén sålunda ansett Chefens nuvarande aflöningsförmåner böra, i motsats till hvad för öfrige löntagare inom general-landtmäterikontoret blifvit i fråga stäldt, *nedsättas* med icke mindre än 2,300 kronor, har Komitén utgått från den synpunkt, att »landtmäteristytelsens verksamhet nu är och framdeles blir af den jämförelsevis ringa omfattning, att i spetsen för densamma icke kan erfordras en chef med de anseliga löneförmåner och den högre embetsställning, som af den nuvarande chefen innehafvas». Denna åsigt kan Styrelsen icke dela och åberopar såsom skäl härför, hvad Styrelsen i detta ämne i det föregående anför. Men ehuru Styrelsen med afseende härå anser, att Chefens nuvarande aflöningsförmåner icke böra i någon betydligare mån minskas, hemställer Styrelsen likväl i underdånighet, med hänsyn ej mindre till beloppet af den hyresinkomst af boställsvåningen, som den nuvarande Chefen åtnjuter, än äfven derå, att denne torde få anses oberoende af den reglering, som nu är i fråga, det Eders Kongl. Maj:t tacktes i nåder bestämma, att den blifvande Chefens för landtmäteriet aflöning skall utgöra 9,000 kronor, af hvilka 6,000 kronor i fast lön, lika med den i nu gällande stat upptagna, och i tjenstgöringspenningar 3,000 kronor.

Landtmäterisekreteraretjensten har hitintills alltid med rätta ansetts mera maktpåliggande och förenad med trängare arbete än landtmäterifiskaltjensten; och med afseende derå har aflöningen för den förra tjensten sedan år 1854 varit högre, än för den senare. Enligt nu gällande stat utgör landtmäterisekreterarens lön 3,500 kronor, hvartill kommer dyrtidstillägg 700 kronor, men landtmäterifiskalens lön endast 3,000 kronor och dyrtidstillägg 600 kronor. Med hänsyn till dessa förhållanden hemställde också Styrelsen i underdånigt memorial den 10 November 1873, angående då i fråga satt löneförbättring för general-landtmäterikontorets tjenstemän, att landtmäterisekreterarens lön skulle höjas till 5,100 kronor och landtmäterifiskalens till 4,000 kronor, oberäknadt ålderstillägg. Men nu har Komitén, som i afseende å aflöningen sammanfört alla tjensterna i landtmäteristylelsen under två grader med lika aflöning inom samma grad, föreslagit lika aflöning för landtmäterisekreteraren och landtmäterifiskalen, eller 4,500 kronor, deraf lön 3,000 kronor och tjenstgöringspenningar 1,500 kronor, samt dessutom två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor. Visserligen är denna aflöning, hvad landtmäterisekreteraren vidkommer, lika med den som blifvit bestämd eller föreslagen för motsvarande tjenester i Statskontoret, Medicinalstyrelsen, Generalpoststyrelsen och Telegrafstyrelsen m. fl. embetsverk, men landtmäterisekreterarens tjenstäligganden äro så till vida mera maktpåliggande, än sekreterarnes i de nyssnämnda embetsverken, att de förra, jemte de vanliga sekreterarebestyren, tillika innefatta skyldighet för honom dels att utreda och *föredraga* alla i Styrelsen förekommande landtmäteriärenden och dels, efter hvad Komitén föreslagit, att vid vissa tillfällen *företräda landtmäteridirektörens plats*. På grund af detta allt och om än de ofvan antydda skiljaktigheterna i landtmäterisekreterarens och landtmäterifiskalens verksamhet icke äro af beskaffenhet att föranleda dessa tjensters hänförande till olika grader, synes dock tjenstgöringspenningarne för landtmäterisekreteraren rättvisligen böra sättas högre än för landtmäterifiskalen; och Styrelsen hemställer alltså i underdånighet, att landtmäterisekreterarens aflöning måtte, lika med hvad som blifvit i underdånigt memorial den 23 Oktober 1876 föreslaget af Generaltullstyrelsen för dess sekreterare, bestämmas till 5,000 kronor, deraf lön 3,000 kronor och tjenstgöringspenningar 2,000 kronor, samt dessutom två ålderstillägg, hvartdera å 500 kronor.

Mot öfrige af Komitén föreslagna lönebelopp har Styrelsen endast funnit sig befogad att framställa anmärkning beträffande aflöningen för *aktuarien och registratorn*, hvilken aflöning af Komitén föreslagits till lika belopp som för ingenjörerna, eller till 3,000 kronor, deraf lön 1,800 kro-

nor och tjänstgöringspenningar 1,200 kronor, samt dessutom två ålders-tillägg, hvartdera å 500 kronor. Denne tjänsteman åligger, bland annat, att hafva vården af general-landtmäterikontorets dyrbara arkiv och meddela alla sökande de upplysningar, som ur arkivets kartor och handlingar äskas; och det torde icke kunna förnekas, att innehafvaren af denna befattning, som under de vanliga tjänstgöringstimmarne nästan uteslutande måste gå allmänheten tillhanda, under denna tid medhinner föga af sina öfrige tjänstegöromål, och alltså måste för de senare mången gång under ansträngande arbete uppoffra den tid, då hans kamrater inom embetsverket i allmänhet kunna vara lediga. Billighet och rättvisa fordra derföre, att denne tjänsteman beredes högre ersättning för sitt trägnare arbete, än hans vederlikar inom graden, och Styrelsen föreslår i sådant afseende en förhöjning med femhundra kronor i de för i fråga varande befattning af Komitén föreslagna tjänstgöringspenningar.

*Vikariat, extra biträden
m. m.*

I denna punkt har Komitén beräknat årliga kostnaden för vikariat dels under semester för landtmäteristyrelsens embets- och tjänstemän till 987 kronor 50 öre, och dels under chefs inspektionsresor till 416 kronor 67 öre, eller tillhoppa 1,404 kronor 17 öre. Men om Eders Kongl. Maj:t skulle finna skäligt godkänna, hvad Styrelsen i det föregående föreslagit dels i afseende å det blifvande antalet af första gradens tjänstemän och dels beträffande tjänstgöringspenningarne för chefen, landtmäterisekreteraren och aktuarien, så torde ofvanberörda af Komitén beräknade belopp böra något höjas; och Styrelsen anser för sin del, att för i fråga varande ändamål komme att erfordras omkring 1,600 kronor.

På de skäl, Komiténs ordförande i sin reservation anført, anser Styrelsen vidare, att det allmännas kostnader för renskrifning inom general-landtmäterikontoret icke böra beräknas lägre än det belopp, som enligt nu gällande stat för detta ändamål utgår, nemligen 1,500 kronor.

Emot det af Komitén föreslagna belopp till aflöning för ett extra biträde å landtmäterifiskalskontoret har Styrelsen intet att erinra. Deremot, och under förutsättning, att de nuvarande ordinarie ingenjörernes antal icke minskas, torde det belopp, Komitén i öfrigt afsett till extra biträde för befordrande af arbetets jemna gång inom Styrelsen, kunna nedsättas till 750 kronor, hvarigenom de belopp, som för alla nu ifrågasvarande ändamål blifva erforderliga, skulle tillhoppa utgöra 5,350 kronor, således 350 kronor mera, än Komitén i sitt förslag till stat för dessa ändamål upptagit.

Med iakttagande af allt hvad Styrelsen sålunda i underdånighet an-
fört i fråga om det allmännas utgifter för general-landtmäterikontoret, har
Styrelsen uppgjort bifogade förslag till stat för Landtmäteristyrelsen, att
tillämpas från och med år 1879. Detta förslag till stat upptager embets-
och tjänstemännens antal till 7 och deras aflöning, tillsammans med öf-
riga utgifter för styrelsen, till 41,250 kronor.

Jemföres detta förslag till stat med det af Komitén uppgjorda, så vi-
sar sig slutsumman i Komiténs förslag vara 5,850 kronor *lägre*, än mot-
svarande summa i Styrelsens förslag. I afseende å embets- och tjänste-
männens antal upptager Komiténs förslag detsamma till 6, således till
endast *en* tjänsteman *mindre* än Styrelsens förslag.

Den nu gällande staten för landtmäteristyrelsen upptager 10 ordi-
narie embets- och tjänstemän, hvilkas aflöning, jemte öfrige utgifter för
styrelsen, uppgå till 47,777 kronor, eller till 6,527 kronor *högre* belopp,
än hvad Styrelsen nu föreslagit.

Det ifrågavarande komitébetänkandet äfvensom de i sammanhang der-
med till Styrelsen remitterade handlingar, nemligen: 1:o ett af Komiténs
ordförande uppsatt skriftligt anförande, angående förändring af general-
landtmäterikontorets organisation och aflöningsstat, 2:o Landtmäteristyrel-
sens två särskilda underdåniga utlåtanden af den 10 November 1873 och
3:o Generaldirektörens för landtmäteriet till Statsrådet och Chefen för
Eders Kongl. Maj:ts Civildepartement den 1 December 1873 aflåtna skrif-
velse — återställas härmed i underdånighet; och bifogar Styrelsen tillika
ej mindre utdrag af det vid ärendets behandling härstädes förda proto-
koll, än äfven de yttranden i ämnet, som afgifvits dels af de begge ju-
sterarne af mått och vigter i Stockholm, Kommissionslandtmätarne T. B.
Roberg och E. Backman, samt dels af Landtmäterifiskalen J. G. Klein
och ordinarie Ingeniörerne i general-landtmäterikontoret P. M. Anderson,
Friherre H. M. Kruse och P. E. Bergstrand.

På Landtmäteristyrelsens vägnar:

H. Wetterström.

Gustaf Liunggren.

Stockholm i Rikets General-landtmäterikontor d. 15 Okt. 1877.

Förslag till stat

för Landtmäteristyrelsen, att tillämpas från och med år 1879.

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Chefen för landtmäteriet	6,000	3,000	9,000	
1 Landtmäterisekreterare	3,000	2,000	5,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 Landtmäterifiskal	3,000	1,500	4,500	
1 Aktuarie och registrator	1,800	1,700	3,500	
1 Ingeniör	1,800	1,200	3,000	
2 d:o	3,600	2,400	6,000	
Till arfvode åt lärare för landtmäterielevs undervisning	—	—	3,000	
Till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden och renskrifningskostnad	—	—	5,350	
1 Förste vaktmästare	800	300	1,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 Vaktmästare	500	300	800	
Summa	—	—	41,250	

Utdrag af Protokoll, hållet hos Kongl. Landtmäteristyrelsen den 15 Oktober 1877.

Närvarande: Öfveringenjören och Riddaren G. Liunggren samt undertecknad Landtmäterisekreterare.

§ 17.

S. D. Till besvarande af Kongl. Maj:ts nådiga remiss den 25 sistlidne Juli angående Löneregleringskomiténs den 13 i samma månad afgifna underdåniga betänkande och förslag om lönereglering m. m. för Landtmäteristyrelsen, hade undertecknad Landtmäterisekreterare, efter föregången öfverläggning med Öfveringenjören, uppsatt ett förslag till underdånigt utlåtande i detta ärende, hvilket förslag nu upplästes, hvar efter Öfveringenjören aflemnade, för intagande i protokollet, följande skriftliga anförande:

»Från den af föredraganden i nyssberörda skrifvelseförslag uttalade mening i hvad den afser tillstyrkande af Komiténs förslag att högsta ledningen af och öfverinseendet öfver justeringsväsendet skulle skiljas från Landtmäteristyrelsen är jag skiljaktig och vidhåller den åsigt, hvilken jag vid föregående tillfällen, då Landtmäteristyrelsen hos Kongl. Maj:t föreslagit denna förändring, till Styrelsens protokoll den 19 Januari och 26 Maj 1876 yttrat, gående hufvudsakligen derpå ut, dels att, som justeringsbestyren i orterne lämpligast kunna och bära, såsom ock nu eger rum, anförtros åt landtmätare, det ock är lämpligt att chefskapet öfver dem, i deras egenskap af Justerare, fortfarande bibehållas af den Styrelse, som har chefskapet öfver dem i deras egenskap af landtmätare, och dels att denna anordning vore för landtmätarne fördelaktigast, enär antagligt vore att, om justeringsväsendet skiljes från Landtmäteristyrelsen, landtmätarnes bestyr med justeringen af mått och vigrer så småningom skulle komma att öfverflyttas på andra personer;

men då en del utaf de i Komitén föreslagna förändringar af Landtmästeristyrelsens organisation m. m. hafva tillkommit på grund af förut-sättningen af justeringsverkets skiljande från Styrelsen, bör jag, för att icke underlåta att öfver dessa föreslagna ändringar yttra mig, ju förut-sätta, att den ifrågasatta förändringen med högsta öfverinseendet å ju-steringsverket kan komma till stånd, och för detta fall instämmer jag i den af Landtmästerisekreteraren uttalade mening i fråga om förslag till de indragningar och förändringar, som häraf föranledts, likasom jag de-lar hans uttalade åsikter, rörande öfrige af förberörda fråga oberoende förslag till förändring af Styrelsens personal, dess göromål och aflö-ningsvilkor.

Särskildt har jag ansett mig icke kunna underlåta att något yttra mig rörande den, visserligen icke af Komitén, men af dess Ordförande uti hans särskilda reservation ifrågasatta anordning att förelägga de tjänstemän, hvilka innehafva sådane tjänster, som enligt förslaget böra indragas, att fortfarande biträda med tjänstgöring, enär denna anord-nung skulle röra mig personligen, då Öfveringeniörstjensten är till in-dragning föreslagen. Jag kan härvid för min del icke finna det med billighet förenligt, att låta innehafvarne af de indragne tjänsterne, för en erkänt otillräcklig aflöning, fullgöra åligganden, för hvilkas öfver-tagande de öfrige tjänstemännen erhållit förbättrade lönevilkor; ty att pålägga dessa indragne tjänsters innehafvare sådane slags göromål att derigenom det för renskrifnings och dylika göromål afsedda extra me-dels-anslag besparas, lär väl icke skäligen kunna i fråga sättas.

Hvad särskildt beträffar de göromål, som skulle kunna efter Öfver-ingeniörstjenstens indragning uppdragas åt mig, så skulle dessa vara sådana, som hittills verkställts af mig underordnade tjänstemän, och en degradation jemte åtföljande afkortning på nuvarande löne-inkomster skulle sålunda blifva lönen för en långvarig och anmärkningsfri tjänst-göring inom landtmäteriet. Härförutom torde ock kunna ifrågasättas, huruvida, då min tjänst indrages, jag kan tvingas åtaga mig annan tjänstgöring; ty de förändringar i tjänstgöring, hvarom fullmakterna innehålla förbehåll, måste väl förnuftigtvis afse sådane göromål, som tillhöra den tjänst, på hvilken fullmakten lyder, och då denna tjänst upphör, torde dess innehafvare icke kunna åläggas att mottaga hvilken annan tjänstebefattning som helst. Det synes mig derföre som det enda rätta vore att, i fall de föreslagne indragningarne beslutas, innehafvarne af ifrågavarande tjänster böra derefter befrias från vidare tjänstgöring inom General-landtmäterikontoret och deras nuvarande inkomster upp-föras på Rikets allmänna indragningsstat och derefter utgå intill dess

bemålde innehafvare antingen söker och erhåller afsked ur statens tjänst, då gällande förordningar angående pension torde komma att å dem tillämpas, eller de i nämnda tjänst erhållit annan befattning med minst lika stora inkomster, som de på indragningsstaten för dem uppförda.

Gustaf Liunggren.»

Och beslöts härefter att Landtmäteristyrelsens underdåniga utlåtande i detta ärende skulle expedieras i enlighet med ofvannämnda förslag dertill, och att utdrag af dagens protokoll, upptagande Öfveringenjörens särskilda anförande i ämnet, skulle åtfölja den afgående expeditionen.

Dag som ofvan.

H. Wetterström.

Till Kongl. Landtmäteri-Styrelsen!

Genom protokollsutdrag af den 28 nästlidne månad, har Kongl. Landtmäteristyrelsen tillåtit mig att inkomma med yttrande öfver Löne-reglerings-Komiténs underdåniga betänkande och förslag angående löne-reglering m. m. för Landtmäteristyrelsen; och har Komitén, bland annat, på uppgifna skäl, föreslagit indragning af justerarebefattningarne i Stockholms stad.

Då det icke tillkommer mig att afgifva yttrande om lämpligheten af den föreslagna indragningen af förenämnde tjänstebefattningar, så enär Komitén i underdåniga betänkandet icke föreslagit på hvad sätt nu varande innehafvare borde ersättas, om Kongl. Maj:t skulle gilla Komiténs förslag, får undertecknad, som sedan år 1846 innehaft justerarebefattning, yrka, att vid sådant förhållande blifva för sin återstående lifstid tillförsäkrad en årlig ersättning, motsvarande den inkomst, som enligt journalen kan visas att befattningen inbringat, likväl med afdrag för omkostnaderne. Stockholm den 13 Augusti 1877.

Th. Roberg.

Justerare af mått och vigter i Stockholms
stads södra distrikt.

Till Kongl. Landtmäteri-Styrelsen!

I anledning af Lönereglerings-Komiténs underdåniga betänkande och förslag till lönereglering m. m. för Landtmäteristyrelsen får jag, så vidt förslaget afser justerarebefattningarne i Stockholm, afgifva följande yttrande:

Förslaget synes för mig åtminstone så dunkelt, att jag har svårt att fatta dess mening. Till en början säges, att justeringen af mått och vikt skulle verkställas af en justeringskammare, hvilken skulle för- enas med justeringsstyrelsen och förestås af en justeringsmästare, som skulle biträda justeringsdirektören med justeringsgöromålen. Det synes således å ena sidan som om det vore justeringsdirektören, hvilken borde verkställa justeringen, emedan han skulle hafva biträde med justerings- göromålen, men å andra sidan säges det uttryckligen, att justeringen »skall verkställas» af justeringskammaren, och således af dennas före- ståndare, justeringsmästaren.

Hvilkendera af dessa tjenstemän, justeringsdirektören eller justeringsmästaren, som justeringen än kommer att åligga, så finnes ingen bestämmelse angående kontroll å justeringens verkställande, och högst osäkert synes till och med, om endera eller begge, utom de göromål, som justeringsstyrelsen tillhöra, skulle medhinna all justering, som kan ifrågakomma för Stockholms stad och närmast omkringliggande lands- bygd.

Ifrågasättas kan vidare riktigheten af Komiterades antagande, att den föreslagna anordningen af justeringsstyrelsen skall medföra betyd- liga besparingar för statsverket, ty om, såsom förslaget är, justerings- arfvodena enligt den en gång fastställda taxan indroges till statsverket, så uppkomme visserligen en årlig inkomst, som till en början måhända kunde bidraga till någon del af utgifterna för justeringsstyrelsen, men sedan styrelsen och justeringsmästaren en gång fått bestämda löner, skola deras anspråk på löneförbättringar växa i mån af göromålens ökande och lefnadskostnadens stigande, och det är icke alldeles af- gjordt, att inkomsterna af justeringen komma att motsvara deras an- språk. Deremot om, såsom nu är fallet, justerarnes löneförmåner äro beroende af en fastställd taxa, kan något anspråk på löneförbättring af staten aldrig ifrågakomma, utan när sådan af förenämnda orsaker

möjligen blir nödig, kan den erhållas, utan statsverkets betungande, genom någon förhöjning i taxan.

I alla händelser har jag ansett mig böra fästa uppmärksamhet derpå, att de nuvarande justerarne, i händelse den föreslagna reformen bringas i verkställighet, måste tilläggas ersättning af statsmedel i sin lifstid, enär, efter hvad Herr Generaldirektören upplyst, grunden hvarföre de endast fått konstitutorial och ej fullmakt, ej varit tanke på en omorganisering, utan på det de utan omgång skulle kunna skiljas från sina befattningar, om de dertill gjorde sig förfallna genom fel eller försummelser i tjenstens utöfning; hvarföre det skulle vara orättvist, om den, som sökt och erhållit befattningen under förutsättning att endast för fel eller försummelser i tjensten kunna mista densamma, plötsligt skulle utan sådan anledning blifva beröfvad sin befattning. Stockholm den 11 Augusti 1877.

E. Backman.

Justerare af mått och vigrer i Stockholms
stads norra justeringsdistrikt.

Till Kongl. Landtmäteri-Styrelsen!

Genom meddeladt utdrag af protokollet för den 28 sistlidne Juli hafven I benäget lemnat mig tillfälle, dels att i Öfver-Ingenjörsexpeditionen taga kännedom om Lönereglerings-Komiténs underdåniga betänkande och förslag, angående lönereglering m. m. för Landtmäteristyrelsen samt dels att inom 14 dagar efter delfåendet af förberörda protokolls-utdrag till Eder afgifva det yttrande öfver samma betänkande och förslag, så vidt dessa mig angår, hvartill jag kunde finna mig befogad.

Med anledning häraf får jag nu vördsamt anföra följande. Af det ifrågavarande betänkandet, sidan 110, har jag inhemtat, att Komiterade föreslagit, det endast Landtmäteridirektören och Landtmäterisekreteraren må utnämnas af Kongl. Maj:t, den senare efter förslag af Landtmäteristyrelsen. Då häraf kan uppstå den mening att Landtmäterifiskalen icke

skulle hädanefter såsom hittills, ända sedan tjenstens inrättande år 1786, blifva utnämnd af Kongl. Maj:t och försedd med nådig fullmakt, efter förslag af Landtmäteristyrelsen och nådigt inhemtande af Justitie-Kanslers-Embets ytttrande, så har jag ansett mig böra fästa uppmärksamheten på förstnämnda förhållande, hvilket dock antagligen tillkommit blott af förbiseende, hvartill man desto heldre må sluta, som Komiterade ingenstädes framställt eller motiverat något bestämdt förslag till förändring i de hittills gällande bestämmelserna för Landtmäterifiskalens utnämmande och icke heller i förslaget å sidan 117, angående öfrige General-landtmäterikontorets tjenstemäns utnämmande och förseende med fullmakt, nämnes något om Landtmäterifiskalen, som hänförts till *andra* gradens tjenstemän, utan blott om tjenstemännen af *första* graden, hvilka skola utnämnas af Landtmäteristyrelsen.

I följd af detta mitt antagande och förmenande lär det icke vara erforderligt, att jag vidare yttrar mig i detta hänseende, utan får jag blott vördsamt anhålla att I behagaden, uti Edert blifvande underdåniga utlåtande i frågan, göra den underdåniga framställning, att utnämmandet af Landtmäterifiskalen måtte få ske på hittills vanligt sätt.

Å sidan 111 hafva Komiterade lemnat några upplysningar angående göromålen på Landtmäterifiskalskontoret och deraf hafva de funnit, hurusom det icke vore möjligt att dessa göromål kunde medhinnas af kontorets nuvarande personal, bestående endast af Landtmäterifiskalen och en Amanuens. Men hade Komiterade tagit närmare kännedom om *alla* de göromål, som af kontoret måste utföras, nemligen (utom de af Komiterade nämnda): de ganska vidlyftiga och noggranna granskningarne af inkommande inventeringshandlingar öfver aflidne eller på annat sätt ur tjenst satte Landtmätarens tjenstehandlingar och löner, landtmäterikontorens handlingar och effekter; de flere yttranden, som affordras Landtmäterifiskalen vid Landtmätarnes vidare befordran i tjensten; de ej obetydliga skriftvexlingarne med Kronoåklagarne; de flerehanda förklaringarne öfver anförda besvär i Hofrätterne och Högsta Domstolén; de många yttranden och utlåtanden, som afgifvas till Landtmäteristyrelsen dels i fiskaliska mål och dels i frågor angående anstånd för Landtmätarne med renovationers och redovisningars aflemnande m. m., så hade utan tvifvel en fullständigare kännedom vunnits om den tid, den uppmärksamhet och de insigter, som krävas af tjenstepersonalen i kontoret, och helt säkert hade Komiterade då också funnit skäl att föreslå någon minskning i göromålen, men ingalunda, såsom likväl skett, en tillökning i desamma, genom förande af adressboken eller lilla diariet öfver årsredogörelsen och reversal, och tillika en inskränkning i den nu-

varande personalen ända der hän, att Landtmäterifiskalen skulle blifva ensam, endast betjenad af ett extra biträde, som Komiterade anse skulle kunna förskaffas mot en ersättning af allenast 1,500 kronor för ett helt års arbete. Komiterade synas för öfrigt hafva varit ganska tvehogsne huru Landtmäterifiskalskontoret lämpligast borde organiseras och denna tvehogsenhet härleder sig högst antagligen deraf att kontorets göromål äro väsendtligen beroende på Landtmäteri-tjenstemännens i orterne tjänsteskyldigheter, men hvarom Komiterade icke lära hafva haft fog att afgifva något förslag. Dock hafva Komiterade varit på väg dermed och fördenskuil anført: att Komiterade funnit, att granskningen af Landtmätarnes arfvodesräkningar *icke* lämpligen och fullständigt kan, under nu varande förhållanden, af Landtmäterifiskalen göras, och Komiterade hafva äfven fått skäl att ifrågasätta, huruvida icke berörda granskning kunde helt och hållet upphöra, alldenstund staten borde anses hafva söijt nog för bevarande af enskild persons rätt genom fastställande af offentlig landtmätaretaxa, hvars riktiga tillämpning i hvarje serskilt fall den i förrättningen intresserade icke lär underlåta att kontrollera, hvilket också är ganska lätt för honom att verkställa. Efter detta resonemang borde man hafva kunnat vänta sig att Komiterade föreslagit någon lindring i berörda granskningsgöromål, eller ännu heddre att detsamma borde helt och hållet upphöra, såsom icke nu mera tidsenligt, sedan Landtmätarne och jordegarna medgifvits att fritt öfverenskomma om landtmätarearfvodet till hvad belopp som helst och sedan staten således afsagt sig allt förmynderskap eller tillsyn öfver huruvida jordegarna debiteras en eller annan krona mera än taxan utfläster, men i synnerhet derföre, att dessa granskningar åstadkomma en ganska betydlig uppoftning, jemväl för den lönlöse Landtmätaren, af tid, arbete och skrifmaterialier samt i sig innefatta en oskäligen misstanke om hela Landtmäterikårens redbarhet. Som denna fråga således är af serdeles stort intresse ej allenast för Landtmäterifiskalen, utan äfven för den lönlösa Landtmäteripersonalen, så anser jag mig nu böra begagna tillfället för att få en behöflig förändring i bestämmelserna om Landtmätarnes arfvodesräkningar; men då detta lämpligast torde böra ske genom aflåtande af serskildt memorial i ämnet, så har jag härmed endast velat antyda en sådan afsigt, jemte det jag får uttrycka min tillfredsställelse deröfver, att jag genom Komiterades och Eder medverkan fått ett länge sökt tillfälle att med skäl kunna taga initiativet till en tidsenlig lösning af denna vigtiga fråga.

Ehuru Komiterade sålunda, såsom nyss nämnts, varit på god väg att föreslå en ändamålsenlig lindring i göromålen, stanna de dock dervid,

att de ansett den ifrågavarande granskningen af arfvodes-räkningarne, ehuru för närvarande ofullständig, likväl *icke* böra, med stora ökade kostnader för staten, än vidare utsträckas, och finna Komiterade, med anledning häraf och en förut följd grundsats, sig föranlåtna att, — hvad man dock icke kunnat vänta af de anförda premisserna —, föreslå, det Amanuensen i Landtmäterifiskalskontoret må utbytas mot ett extra biträde, hvilket skulle beståa det förut nämnda beloppet 1,500 kronor.

Detta ganska egendomliga förslag har icke heller kunnat biträdas af Komiterades Ordförande, som i sin egenskap af Chef för landtmäteriet haft en tillräckligt lång och säker erfarenhet af Amanuienstjenstens behöflighet. De motiv, han för sin mening andragit, äro så talande, att jag dertill har föga att tillägga, men tillåter mig dock att fästa uppmärksamheten på följande förhållanden.

När fråga först under år 1863 uppstod om Amanuienstjenstens tillsättande, så föreslogs lönen till 2,000 rdr, emedan tjensten borde besättas af en person med kunskap och kännedom såväl i landtmäteriet som i rättegångsväsendet, på det att han kunde blifva både en hjälpare och en rådgifvare åt Landtmäterifiskalen samt jemväl dennes efterträdare. Meningen var således icke att göra honom till en underordnad tjänsteman i första graden. Hans lön blef visserligen sedermera bestämd till endast 1,200 rdr, men detta orsakades uteslutande af den omständigheten, att äldste Ingeniören den tiden icke åtnjöt högre lön än nyssberörda belopp. Vid tillsättandet af Amanuens hafva alltid de ofvan nämnda kvalifikationerne tagits i betraktande, och beträffande lönen, så hafva underdåniga framställningar om dess betydliga förhöjande redan flere gånger skett. Då nu, enligt hvad Komiterade också anført, göromålen å Landtmäterifiskalskontoret äro både många och mångartade samt jemväl förenade med risk, t. ex. vid indrifningarne af General-landtmäterikontorets fordringar och bevakningarne i konkurser och rättegångar, sålunda varande icke blotta landtmäteri-göromål, såsom förhållandet är med General-landtmäterikontorets och Landtmäteristatens öfrige tjänstemäns arbeten, så fordra de naturligtvis också en mångsidigare kunskap och större praktisk erfarenhet, än hvad förhållandet är med första gradens tjänstemän inom General-landtmäterikontoret, och erfarenheten har också lärt, att ingen af desse befunnits lämplige att vid Landtmäterifiskalens hinder af jäf, sjukdom eller semester, förordnas såsom hans vikarie, utan har dertill alltid Amanuensen blifvit använd, alldenstund endast han haft dertill erforderlig kunskap samt förvärfvat full kännedom om ärendenas föregående behandling och de dervid förda många anteckningarne samt om hvad för desammas slutliga utförande erfor-

drades, hvadan Landtmäterifiskalen också vid berörda tillfällen kunnat lugnt åt honom anförtro hela tjenstgöringen, utan risk att viktiga fatalier försumrades, hvilket allt är att i hög grad beakta vid en så ansvarsfull tjenst, som Landtmäterifiskalens. Amanuensstjensten har fördenskull också hittills blifvit anförtrodd åt personer med framstående skicklighet och behovet af densamma har redan så många gånger blifvit ådagalagdt, att något vidare ordande derom icke nu lär vara erforderligt, då för öfrigt det är lätt att inse, såsom Komiterade jemväl medgifvit, omöjligheten deraf att *en* person skulle kunna medhinna alla göromålen, och ännu mer det omöjliga för *en* att utföra hvad som förut varit omöjligt för *två*, och icke heller kan en ensam person hafva i minnet alla de förhållanden, som efterfrågas i Landtmäterifiskalskontoret, men i synnerhet är det olämpligt för Landtmäterifiskalen att sjelf uppträda såsom vittne vid de många tillfällen, som detta ifrågakommer, deribland vid bevittnandet utaf afskrifter, som härifrån skola bestyrkta utgå, hvilket hittills skett ex officio af den ojäfvige Amanuensen.

Dessa förhållanden ådagalägga, enligt mitt förmenande, obestriddigen att Amanuensen hos Landtmäterifiskalen icke är att betrakta såsom en vanlig underordnad tjensteman af första graden, jemförlig med kopister och kanslister inom de verk, som Komiterade redan förehaft till omreglering, vid hvilket förhållande det också är klart att Amanuensen icke heller lämpligen kan, såsom Komiterade föreslagit, ersättas af ett extra biträde, utan kompetens att kunna hvarken användas, vid särskilda tillfällen, såsom tjensteman ex officio, eller såsom vikarie för Landtmäterifiskalen, hvadan berörda förslags genomförande påtagligen blefve för Landtmäterifiskalstjenstens ordentliga skötande en större olägenhet än den ringa fördel för statsverket, hvilken Komiterade med sitt förslag eftersträfvat. Amanuensen borde då i stället lämpligare kunna förändras till en vice Fiskal, hvilket han i sjelfva verket är, men ingalunda utbytas mot ett extra biträde.

Med anledning af det nu anförda och med stöd af hvad Herr Ordföranden i Komitén föreslagit, anser jag mig fördenskull böra på det ifrigaste anhålla, att I behagaden i underdånighet afstyrka nådigt godkännande af Komiterades nu ifrågavarande förslag, helst jag icke ser någon möjlighet att, såsom sig bör, kunna ensam sköta alla göromålen och icke heller tilltror mig att förskaffa någon lämplig person, som, för det ringa beloppet af 1,500 kronor årligen, vill betjena mig såsom extra biträde.

Slutligen och då Amanuensen hos Landtmäterifiskalen, såsom ofvan nämnts, redan en gång förut varit föreslagen till erhållande af högre

lön, än den lägsta inom General-landtmäterikontoret, och jemväl i verkligheten gör skäl därför, hvilket förhållande antagligen också varit anledningen, hvarföre Komiterades Ordförande föreslagit att Amanuensen borde förse med en lön af 2,000 kronor och således 200 kronor mera, än lägsta gradens tjänstemän, hvilkas lön är föreslagen till blott 1,800 kronor, vågar jag anhålla, att I behagaden i underdånighet förorda, att Amanuentjensten måtte få bibehållas under benämning af vice Fiskal och att dess innehafvare måtte få i lön 2,000 kronor och tjänstgöringspenningar 1,200 kronor äfvensom 2:ne ålderstillägg, hvardera å 500 kronor. Stockholm i Landtmäterifiskalskontoret den 10 Augusti 1877.

J. G. Klein.

Till Kongl. Landtmäteri-Styrelsen!

Begagnande mig af Edert medgifvande att yttra mig öfver Löne-regleringskomiténs förslag rörande Landtmäteristyrelsen m. m., får jag härmed vördsamt anföra:

Beträffande ingenjörstjänsterna har Komitén föreslagit att alla så kallade arkivundersökningar skulle frångå ingenjörerna, hvilka deremot skulle verkställa alla kopieringar af kartor och handlingar ur arkivet samt alla granskningar af inkommande renovationsakter, hvaremot ingenjörernas antal skulle inskränkas från tre till två.

Man skulle kanske kunna antaga att af dessa göromål kartkopieringen upptager halfva tiden och renovationsgranskningen den andra hälften eller med andra ord, att den ene ingenjören skulle hafva full sysselsättning med kartkopieringen och den andre med renovationsgranskningen.

Kartkopiering förutsätter goda ögon, teknisk färdighet och andra egenskaper, hvilka kunna förvärfvas af en del unga personer af båda könen, men som till ej ringa del gått förlorade redan vid den ålder de nu tjänstgörande tre ingenjörerne innehafva. Redan under en följd af år hafva alla tre ingenjörerne mot afstående af en del dem tillkommande arfvode nödgats anförtro dessa arbeten åt yngre personer, dels emedan de förlorat förmågan att tidsenligt och med vederbörlig

noggrannhet och prydlighet verkställa dem, dels emedan utrymme å embetslokalen samt tillräcklig tid saknats. Upplysningsvis må nämnas, att unga fruntimmer verkställt dessa arbeten, vanligen mot hälften af det arfvode som i landtmäteri-taxan bestämmes. Ungefär enahanda är förhållandet med utskrift af handlingar, och af detta förhållande vill synas som om det vore för det allmänna mer fördelaktigt och billigt att dylika göromål verkställas genom tillfälliga rit- och skrifbiträden, aflönade genom ett extra anslag och under kontroll och uppsigt af en ordinarie tjänsteman.

Dernäst kommer renovationsgranskningen. Under antagande att detta göromål vore full sysselsättning för en ingenjör eller half sysselsättning för två, och att i medeltal 3,200 regalark årligen granskas, så skulle detta blifva bortåt 12 regalarks granskning om dagen för en ingenjör. Att en så beskaffad granskning måste vara af föga eller intet värde, ligger i sjelfva sakens beskaffenhet, synnerligast när man besinnar, att granskaren ej eger tillgång till de konceptakter, hvilkas kopiering han skall undersöka, samt att ett inskränkt utrymme å embetsrummet och akternas ojemna tillströmmande nödgar till en undersökning, som ofta måste begränsas till efterseende om aktens arktal är fullständigt.

Utan att våga inlåta mig på den frågan, huruvida granskningen af landtmätarnes renovationer borde verkställas i länslandtmäterikontoren, der konceptakterna finnas och der en verklig granskning är möjlig, har jag ansett mig böra uppmärksamma, att härstädes verkställda granskning af renovationer väl medförer tid och kostnad, men till föga eller intet gagnar.

Af hvad jag sålunda vördsamt anfört, torde böra följdriktigt slutas, att de två af Löneregleringskomitén bibehållna och till göremålen reglerade ingenjörstjänsterna skulle kunna indragas och de dem tillhörande göromål dels fördelas på bättre och billigare händer, dels i någon mån upphöra. Under förutsättning att den så kallade renovationsgranskningen härstädes endast blifver lagligen inskränkt till hvad den ty värr i verkligheten oftast nödgats blifva, ett tillseende om akters fullständighet till arktal och andra yttre omständigheter, vågar jag yttra den förmodan att en väl aflönad ordinarie tjänsteman, ett slags revisor eller kontrollör, biträdd af tillfälligt aflönade ritare och skrifvare, skulle till fromma för det allmänna och bättre än så kallade ingenjörer här omtalade göromål verkställa. Stockholm den 11 Augusti 1877.

P. E. Bergstrand.

3:dje Ingenjör.

Till Kongl. Landtmäteri-Styrelsen!

Såsom tillägg till hvad jag förut vågat anföra rörande Löneregleringskomiténs förslag om Landtmäteristyrelsen m. m., får jag härmed vördsamt anhålla att få anföra:

Betalning för i General-landtmäteriet verkställda kopieringar af kartor och handlingar utgår för närvarande efter taxa och tillfaller vederbörande kopist såsom sportler. Enligt Komiterades förslag skulle deremot denna betalning eller lösen indragas till statsverket, men arbetet uteslutande verkställas af två för detta och andra göromål med bestämd ordinarie lön försedde ingenjörer. Dessa två ingenjörer närma sig med stora steg pensionsåldern och deras embetsrum är för kartritning odugligt samt för fukt och köld i det närmaste obeboeligt. Hänvisade endast till detta rum och dessa arbeten mot en bestämd lön, hvilken ej tål vid några afprutningar, måste de sjelfva verkställa dessa kopieringar. Requisitioner af dylika kopior komma dock ganska ojemnt. Ofta tillströmma de på vissa tider i mängd och begäras vanligen färdiga om en kort tid, stundom en eller annan dag, emedan de erfordras för rättegångar och deraf beroende fatalietid. Kanske aldrig torde det hafva inträffat att en dylik begäran, om än i och för sig mindre rimlig, ej blifvit uppfylld, af den orsak att vederbörande kopist för betalningens erhållande haft samma intresse som reqvirenten, att så snart som möjligt få färdigt ett arbete, som endast reqvirerats under förut gjord bestämning att det till en gifven fataliedag skulle vara färdigt. Samma intresse har ock eggat de kanske tre eller fyra biträden, hvilka kopisten måst samtidigt använda mot viss andel, vanligen hälften eller mer, af lösen.

Skulle deremot kopieringarna verkställas så som Komiterade föreslagit, så skulle första verkan blifva att de ginge vida långsammare. Den andra verkan blefve att de så småningom komme att upphöra, att de derför aflönade ingenjörerna blefve utan sysselsättning, statsverket utan inkomster och hufvudsakliga och första ändamålet med inrättande af ett centralt kartearkiv förfelades. De missnöjde reqvirenterna skulle försöka att vända sig till länslandtmäterikontoren, af hvilkas arkiv de flesta äro mindre fullständiga än General-landtmäterikontorets och hvaraf två förlorats genom eldsvåda. Dessa arkivs föreståndare träffas utom

dess blott två dagar i månaden och äro af andra göromål hindrade att verkställa kopieringar.

Om, såsom jag vågat vördsammast föreslå, en ende tjensteman ansvarade för dessa arbetens utförande, och extra anslag användes för aflönande af tillfälliga ritare och skrifvare, så skulle här ofvan anförda olägenheter kunna i någon mån minskas, om biträdena aflönades efter något slags taxa, enligt hvilken betalning erlades omedelbart efter hvarje arbetes utförande. Efter något slags taxa skulle också den för kopieringarnas utförande ansvarige ordinarie tjenstemannen *betalas särskildt* för hvarje requisition och omedelbart efter dess utförande.

Utan några dylika bestämmelser, som gifva arbetsgifvaren och arbetstagaren samma intresse, torde aldrig dylikartade arbeten kunna utföras nöjaktigt. Enligt mitt förmenande kunna de icke och böra icke heller ställas i samma förhållande som vanliga embetsgöromål. De äro nästan uteslutande mekaniska och tekuiska samt hafva med handtverks-göromål det gemensamma att de liksom »beställningar» böra utföras skyndsamt, emedan dess tillvaro derpå till stor del beror. Deras stora vikt för det allmänna och för General-landtmäterikontoret påkallar mycken uppmärksamhet på sättet för deras utförande, och jag har därför utan tvekan ansett mig böra framställa min på mångårig särskild erfarenhet grundade uppfattning till den kraft och verkan den kan för-må. Stockholm den 18 Augusti 1877.

P. E. Bergstrand.

3:dje Ingeniör.

Till Kongl. Landtmäteri-Styrelsen!

Med anledning af Edert protokoll den 28 sistlidne Juli, får jag härigenom vördsamt afgifva följande yttrande rörande i nåder förordnade Komiterades underdåniga betänkande och förslag angående lönereglering m. m. för Kongl. Landtmäteristyrelsen.

Enligt nämnda betänkande och förslag har Komitén, bland annat, föreslagit, dels indragning af en utaf nu befintliga tre ingenjörstjenster,

dels sådan fördelning af aktuariens och ingenjörernes göromål, att den förstnämnde öfvertager behandlingen af alla inkommande arkiv-undersökningar, och de sistnämnde utförandet af alla från arkivet till enskilde utgående renovationer af kartor och beskrifningar.

Det är angående dessa förslag, i hvad de röra ingenjörerne, jag här nedan skall meddela några upplysningar m. m.

I likhet med andra verks embets- och tjänstemän, skola Kongl. Landtmäteristyrelsens chef samt andra gradens tjänstemän hvardera åtnjuta 1½ månads semester och första gradens tjänstemän 1 månads sådan ledighet årligen. Landtmäteridirektören, landtmäterisekreteraren, landtmäterifiskalen, aktuarien och 2 ingenjörer erhålla sålunda tillsammans 7½ månaders semester. Om nu, hvilket väl måste blifva händelsen, ingenjörerne förordnas att vikariera under öfriga embets- och tjänstemäns ledighet, hvilken, liksom ingenjörernes egen, naturligen åtnjutes under sommarmånaderna Maj, Juni, Juli och Augusti, så blifver följden, att under *hela* denna tid, med undantag af 14 dagar, *alla* ingenjörsgöromål måste ligga nere. Huruvida en så lång, eller, genom annan indelning af semester, kortare, hvila af ingenjörsgöromålen kan vara lämplig, läser Kongl. Landtmäteristyrelsen i hvarje fall blifva i tillfälle att bedöma. Visst är emellertid, att utförandet af renovationer till enskilda *icke får* göras beroende af, huruvida någon ingenjör finnes att tillgå eller icke.

Här torde jemväl böra erinras, att, om landtmäterirektören företager inspektionsresor under 2 månader, den tid, som åtgår för vikariater och semester, ökas från 7½ till 9½ månader årligen.

Uti Edra underdåniga berättelser om landtmäteriet för åren 1872—1876 inhemtas, bland annat, att aktuarien och ingenjörerne tillsammans utfört följande antal renovationer till enskilde, nemligen:

År 1872.....	92	kartor och	121	beskrifningar,
1873.....	81	dito »	100	dito ^{*)} ,
1874.....	120	dito »	151	dito
1875.....	77	dito »	111	dito
1876.....	85	dito »	130	dito

Summa 455 kartor och 613 beskrifningar,
eller i medeltal 91 kartor och 122 beskrifningar årligen.

Af dessa arbeten verkställas nu alla renovationer af endast kartor samt af kartor med tillhörande beskrifningar af aktuarien och ingenjör-

*) Här saknas uppgift på antal beskrifningar, utförda af aktuarien. Han aflemnade år 1872 67, år 1874 74, år 1875 71 och år 1876 91 beskrifningar. Jag har för år 1873 upptagit allenast 60 sådane.

rerne till $\frac{1}{4}$ hvardera, på sätt af renovationsboken inhemtas. Alla afskrifter, der icke jemväl karta requireras, utföras deremot af aktuarien ensam, och dessa intagas icke uti renovationsboken. Sist nämnda handlingar utgå emellertid till ett mycket stort antal. Af Edra förenämnda underdåniga berättelser för åren 1872—1876 inhemtas nemligen, att under dessa år aktuarien utfört 363 afskrifter af beskrifningar och de 3 ingenjörerne tillsammans 250 sådane, eller aktuarien årligen 72 afskrifter och hvardera af ingenjörerne 17 sådane.

Ofvan nämnda, på 4 tjenstemän fördelade arbeten, och af hvilka aktuarien nu ombestyr omkring 59 procent af *alla* afskrifter af beskrifningar, skola, enligt Komiténs förslag, påläggas 2 tjenstemän, hvilka dessutom — med undantag af $\frac{1}{4}$ af i medeltal årligen 20 stycken arkivundersökningar — måste utföra alla öfriga, nu mellan 3 ordinarie ingenjörer och 1 extra ordinarie ingenjör fördelade, arbeten.

Utförandet af endast ofvan nämnda renovationsarbeten upptager emellertid mycken tid:

91 kartor à 5 dagar för hvarje	arbetsdagar 455 *)
122 beskrifningar à $\frac{1}{2}$ för hvarje	» 61.

Summa arbetsdagar årligen 516.

Af årets 600 arbetsdagar (för 2 ingenjörer) skulle sålunda återstå allenast 84 dagar, eller ungefär 3 månader. Men här förut är anfördt, att endast till vikariater och semester årligen åtgå $7\frac{1}{2}$ eller $9\frac{1}{2}$ månader. En brist af tid, uppgående till $4\frac{1}{2}$ månader eller $6\frac{1}{2}$ månader årligen, måste sålunda uppstå, och detta *oaktadt icke en enda dag blifvit beräknad* för utförandet af ingenjörerne jemväl åliggande, dels granskning af alla från landtmätare inkommande publika renovationer, dels granskning af skattdäggningar, förmedlingar och byten, dels uträknande af skiftesändringar och uppsättande af underdåniga utlåtanden öfver, ifrån Kongl. Maj:t eller egodelningsdomare, inkommande mål, samt dels handläggning af alla de mål och ärenden, som Kongl. Landtmäteristyrelsen eger att bestämma, och hvilka, efter indragning af öfveringenjörstjensten och amanuensstjensten hos Kongl. Styrelsen, torde komma att blifva ganska många.

För betäckande af förenämnde tidsbrist, $4\frac{1}{2}$ eller $6\frac{1}{2}$ månader, samt för utförandet derjemte af nu uppräknade ingenjörsgöromål, erfordras

*) Angående karterenovationer vill jag här, för deras skull, som icke känna arten af sådane arbeten, nämna, att berörde arbeten *icke* kunna utföras vid eldsljus, att de alltid äro mycket ansträngande för ögonen, att de måste utföras med stor noggrannhet, ofta med tillhjälp af förstoringsglas, och att de sålunda taga mycken tid i anspråk.

visserligen minst 12 månaders arbetstid; och följer härutaf, att *minst 3 ingenjörer blifva behöfliga*, och icke 2, såsom Komitén föreslagit.

Genom antagandet af ett ständigt extra biträde skulle dock måhända den ena ingenjörstjensten kunna besparas. Detta extra biträde borde uteslutande sysselsättas med renovationer af kartor och beskrifningar, hvartill erfordras en god hand och goda ögon, men icke embetsexamen eller praktisk skicklighet såsom landtmätare. Men *ett* biträde kan icke lämpligen arbeta under tillsyn och kontroll af 2 tjänstemän. Det synes mig af detta och följande skäl riktigare, och för arbetenas ostörda gång fördelaktigare, om fördelningen af aktuariens och ingenjörernes arbeten något förändrades.

Aktuarien, som hittills sjelf utfört $\frac{1}{4}$ af de i renovationsboken intagne renovationer af kartor och omkring 59 procent af *alla* utgående afskrifter af beskrifningar, skulle, genom förenämnde extra biträde, utföra de renovationer af kartor och beskrifningar, som *hos honom* requireras, och hvartill i *hans vård* originalen äro att tillgå. Han, som har Kongl. Landtmäteristyrelsens penningar och räkenskaper om händer, skulle äfven uträkna, uppbära och redovisa den för renovationerna inflytande lösen. Aktuarien blefve äfven härigenom i tillfälle att, enligt föreskriften i § 6 Kongl. Landtmäteri-instruktionen, föranstalta, att sökande, emot lösen, skyndsamt försågos med af dem begärda renovationer af kartor och handlingar.

Ingenjörerne borde häremot från akturiern öfvertaga utarbetandet af alla till Kongl. Landtmäteristyrelsen remitterade arkivundersökningar. Dessa arbeten äro mindre lämpliga för aktuarien, enär han flera gånger dagligen måste gå besökande tillhanda med hvarjehanda upplysningar angående befintligheten af kartor och beskrifningar, och sålunda icke i stillhet och ro kan egna sig åt uppsättandet af utlåtanden eller utredning af invecklade jordetvister och dylikt. Denna anordning är jemväl af behovet påkallad, dels derföre, att ingenjörernes rum äro mindre ljusa, hvadan karteritning derstädes med svårighet kan utföras, åtminstone under den mörkare tiden af året, och dels derföre, att i desamma lämpliga platser för kartebord saknas *). Arkivrummen äro deremot jemförelsevis ljusa, och i dem finnas behöfliga kartebord.

Löneregleringskomitén, som äfven funnit, att de 2 ingenjörerne icke skulle hafva tid till utförande af alla dem pålagda arbeten, föreslår, att ett belopp af 1,095 kronor och 83 öre måtte ställas till Kongl. Landtmäteristyrelsens disposition för anskaffande af behöfliga extra biträden.

*) Det är i synnerhet af nämnda skäl, som ingenjörerne nu måste lega för nästan all renovation.

Detta belopp torde vara tillräckligt för aflönande af ofvan föreslagna ständiga extra biträde, om dertill utses ett fruntimmer. Flera sådana, skickliga i karteritning och renskrifning, finnas jemväl att tillgå, och deras anspråk ställer sig alltid särdeles lågt, jemfördt med hvad, som måste betalas till landtmätare eller landtmäteri-auskultanter, om sådane skola användas. Stockholm den 19 September 1877.

H. M. Kruse.

Uti förestående yttrande instämmer undertecknad. Stockholm den 20 September 1877.

Max. Anderson.

